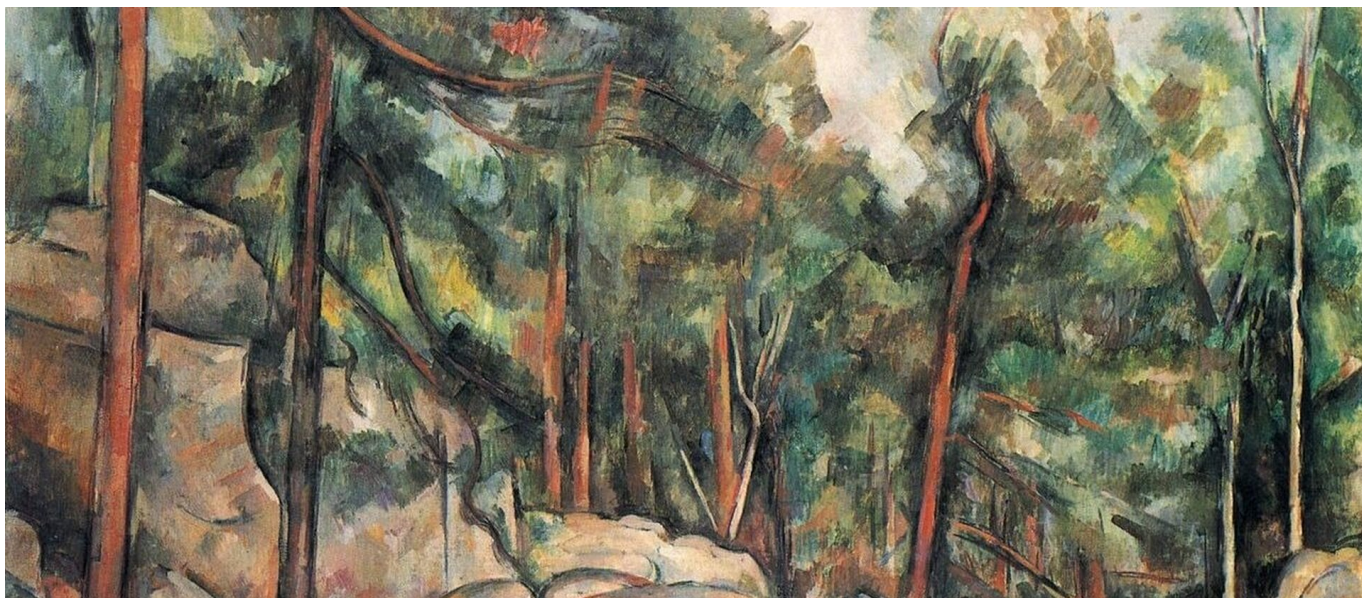

Impresjonistyczna technika obrazowania w wierszu „*Na dawno ścięty las w Zakopanem*” Kazimierza Przerwy-Tetmajera

- [Wprowadzenie](#)
- [Przeczytaj](#)
- [Galeria zdjęć interaktywnych](#)
- [Sprawdź się](#)
- [Dla nauczyciela](#)

Bibliografia:

- Źródło: Kazimierz Przerwa-Tetmajer, *Na dawno ścięty las w Zakopanem*, [w:] tegoż, *Poezje*, Warszawa 1980, s. 1019.

Impresjonistyczna technika obrazowania w wierszu „*Na dawno ścięty las w Zakopanem*” Kazimierza Przerwy-Tetmajera

Paul Cézanne, *W głębi lasu* (1898/1899).

Źródło: domena publiczna.

Żaden pejzaż nie wygląda dwa razy tak samo. Natura podlega nieustannym przemianom: promienie słoneczne zmieniają kąt padania, chmury – swoje kształty, a liście drzew mają różne ubarwienie w zależności od pory roku. Człowiek potrafi jednak przechować w pamięci wyjątkowy widok, a jeśli jest artystą – to także utrwalić go za pomocą obrazu, dźwięku czy słowa. Tak postąpił Kazimierz Przerwa-Tetmajer w wierszu *Na dawno ścięty las w Zakopanem*.

Twoje cele

- Rozpoznaś podstawowe cechy poetyki impresjonizmu.
- Scharakteryzujesz wrażenia zmysłowe opisane w wierszu *Na dawno ścięty las w Zakopanem* Kazimierza Przerwy-Tetmajera.
- Porównasz wiersz poety z malarstwem impresjonistycznym.

Kazimierz Przerwa-Tetmajer

Leon Wyczółkowski, Portret Kazimierza Przerwy-Tetmajera (przed 1901).

Źródło: domena publiczna.

Kazimierz Przerwa-Tetmajer (1865–1940) był jednym z najbardziej uznanych twórców Młodej Polski. Pisał powieści, dramaty, zajmował się także krytyką literacką, jednak największą sławę przyniosła mu poezja. Datę wydania jego debiutanckiego tomu poetyckiego (1891) przyjmuje się umownie za początek okresu Młodej Polski. Tetmajer był głosem swojego pokolenia i wyrażał dekadencjne nastroje epoki. W jego twórczości można jednak zaobserwować próby przełamania pustki życiowej, poszukiwanie dróg spełnienia – w miłości, naturze i sztuce. Większość czasu Tetmajer spędzał w Krakowie i Zakopanem oraz w częstych podróżach. Jego późniejsze dzieła, poza zbiorem tatrzańskich opowiadań *Na skalnym Podhalu*, nie zyskały już tak wielkiego rozgłosu i z czasem artysta odsunął się od życia społecznego.

Poezja zmysłowych wrażeń

W literaturze nie wykształciła się osobna szkoła impresjonistyczna. W twórczości wielu poetów i pisarzy okresu przełomu wieków można natomiast zauważyć inspiracje osiągnięciami ówczesnego malarstwa. W latach 70. XIX wieku grupa malarzy, do której należeli m.in. Claude Monet, Auguste Renoir i Edgar Degas, postanowiła opuścić pracownie malarskie i malować w plenerze pod wpływem chwilowych doznań i nastrojów. Szczególnie pasjonowały ich ulotne wrażenia wzrokowe – gra blasków i kolorów spowodowana zmianami światła słonecznego. Nurt, który stworzyli, nazwano [impresjonizmem](#).

Auguste Renoir, *Hustawka* (1876).

Źródło: domena publiczna.

Nowe podejście wzbudziło początkowo spore kontrowersje, zrywało bowiem z dotychczasowym nastawieniem akademickim. Zamiast malować według wyuczonych reguł, artyści woleli odwoływać się do osobistego oglądu świata oraz indywidualnie dobierać tematy – niekoniecznie wzniosłe, często zupełnie przyziemne, takie jak widok ogrodu lub osób rozmawiających w kawiarni. Najważniejszy był jednak odwrót od obiektywnego widzenia rzeczywistości, które panowało w malarstwie realistycznym, i zastąpienie go subiektywnymi doświadczeniami.

Pod wpływem impresjonistów zmieniła się także literatura. Francuscy poeci, tacy jak Stéphane Mallarmé czy Paul Verlaine, odwoływali się w swoich wierszach do chwilowych odczuć zmysłowych. Malarze posługujący się techniką dywizjonizmu nanosili na płótno drobne plamy farby, by uzyskać efekt migotliwej świetlistości; w podobny sposób twórcy liryki starali się kreować unikalne **impresje**. Niekiedy wyrażali doznania jednego zmysłu poprzez odwołanie do właściwości innego, określając na przykład kolor dźwięku lub zapach światła. Taki zabieg nazywa się **synestezją**.

Tetmajer – impresjonista

Nowy sposób poetyckiego obrazowania wywarł także wpływ na polską literaturę. Za jednego z najwybitniejszych rodzimych impresjonistów uchodził na przełomie wieków Kazimierz Przerwa-Tetmajer. Choć nie był to jedyny kierunek w jego twórczości, liryczne pejzaże autora *Evviva l'arte!* wyraźnie wyróżniały się na tle innych utworów artysty oryginalną poetyką.

Nawet później, gdy wiersze Tetmajera nie wzbudzały już takiej sensacji jak w latach 90. XIX wieku, nie zatracił umiejętności tworzenia nastrojowych krajobrazów poetyckich. Szczególnie piękne poetyckie obrazy zawiera wiersz *Na dawno ścięty las w Zakopanem* pochodzący z siódmej serii poezji.

((Kazimierz Przerwa-Tetmajer

Na dawno ścięty las w Zakopanem

Rano. Świta zaledwie. Na Giewontu głowie
opierają się senne, błękitne niebiosy,
na trawie wokoło mnie świecą krople rosy
i las się rosą mieni srebrnie i różowie.

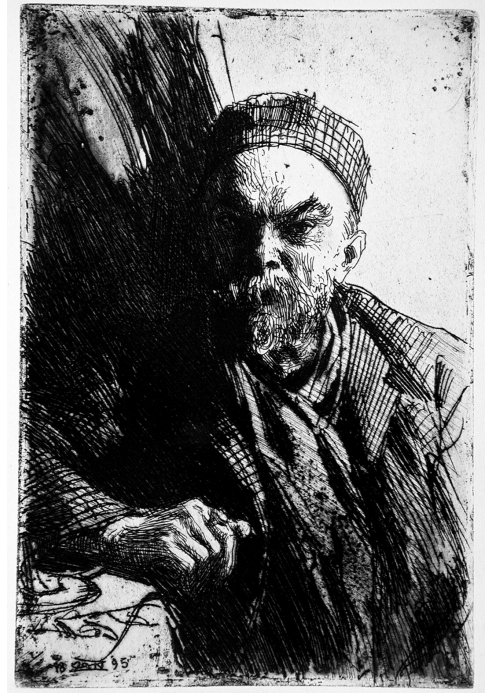
Cudny górski las w słońca wschodzie
promienistym!

Ach! Jakże go pamiętam! Każde drzewo w ciszy,
każdy pień, strom radosny, co ku słońcu dyszy
żywiczną ostrą wonią i w błękiecie czystym

dumną dzidę wierzchołka z zielonego złota
wyrzyna dyjamentem w niebieskim kryształ, e,
a po pniach ciemnych światło słoneczne migota...

Las stoi w pieśni blasku i w słonecznej chwale –
o święty, o w mą pamięć dyjamentem wcięty
las o świcie przed wyjściem w góry – dawno ścięty.

Źródło: Kazimierz Przerwa-Tetmajer, *Na dawno ścięty las w Zakopanem*, [w:] tegoż, *Poezje*, Warszawa 1980, s. 1019.

Paul Verlaine

Źródło: domena publiczna.

Bodźce wzrokowe opisywane przez Tetmajera można łatwo zestawić z płótnami impresjonistów. Las mieniący się „srebrnie i różowie” i świejące krople rosy to wrażenia odbierane przez ludzkie oko, które znikają równie szybko, jak się pojawiają. Migotanie słonecznego światła na ciemnych pniach ukazuje nieustanną zmienność w przyrodzie, wieczny ruch, którego nie da się analizować w sposób zdystansowany, chłodny. Trudno zrozumieć i odczuć atmosferę wiersza, odwołując się jedynie do naturalistycznych teorii – konieczne jest jego osobiste doznanie. Właśnie w ten sposób tworzył swoje poezje Tetmajer.

Stanisław Witkiewicz, *Las* (1892).

Źródło: dostępny w internecie: <http://www.pinakoteka.zascianek.pl/Witkiewicz/Images/Las.jpg>, tylko do użytku edukacyjnego.

Inspiracja górską przyrodą

Tetmajer był wrażliwy na urodę krajobrazu, szczególnie górskiego. Współcześni mu amatorzy wędrówek po Tatrach wskazywali go jako osobę, która nauczyła ich inaczej patrzeć na przyrodę. Poeta był zapalonym wędrowcem, wspinał się na szczyty, aby zaznać życia blisko natury. Od początku twórczości opisywał swoje odczucia, wyrażając szeroką gamę nastrojów, zwracając uwagę na chwilowe i drobne, lecz znaczące szczegóły opisywanych pejzaży.

Julian Fałat, *Widok na Mnicha*.

Słownik

impresja

(łac. *impressio* – wrażenie, odbicie) chwilowe wrażenie zmysłowe; w sztuce subiektywny utwór zmierzający do wywołania u odbiorcy określonego nastroju, niezawierający konkretnego przesłania

impresjonizm

(łac. *impressio* – wrażenie, odbicie) powstały w latach 70. XIX wieku kierunek w malarstwie europejskim skupiający się na odtwarzaniu chwilowych, subiektywnych wrażeń zmysłowych, który silnie oddziaływał na inne sztuki, w tym na literaturę. Za jego prekursora w dziedzinie malarstwa uważa się Édouarda Maneta, do czołowych przedstawicieli należeli m.in. Claude Monet, Auguste Renoir oraz Edgar Degas. Elementy impresjonistycznej poetyki inspirowanej osiągnięciami francuskich malarzy można odnaleźć w twórczości m.in. Stéphane'a Mallarmé'go, Paula Verlaine'a, Kazimierza Przerwy-Tetmajera czy Jana Kasprowicza

realizm

(fr. *réalisme*) w literaturze prąd spopularyzowany w prozie II połowy XIX wieku, dążący do jak najwierniejszego odzwierciedlenia świata znanego czytelnikowi z codzienności. Realiści opisywali wydarzenia i bohaterów reprezentatywnych dla przedstawianej w utworze grupy społecznej

symbolizm

(gr. σύμβολον, *sýmbolon*) kierunek w sztuce zapoczątkowany przez poetów francuskich w II połowie XIX wieku, zakładający rezygnację z bezpośredniego opisu emocji, opierający się na sugerowaniu wzruszeń i nastrojów, operujący wieloznacznymi symbolami w celu wyrażenia uczuć i doznań

synestezja

(gr. *synaísthēsis* – równoczesne postrzeganie) środek stylistyczny polegający na przypisaniu określonemu zmysłowi wrażeń doświadczanych za pomocą innego zmysłu

Galeria zdjęć interaktywnych

Polecenie 1

Przyjrzyj się obrazom francuskich impresjonistów oraz dziełom inspirowanym ich twórczością, a następnie wypisz jak najwięcej cech malarstwa, które zauważysz na załączonych reprodukcjach.

Auguste Renoir, *Sekwana w Asnières* (1875).

Źródło: domena publiczna.

Sprawdź się

Pokaż ćwiczenia:

Ćwiczenie 1

Kiedy powstał impresjonizm jako kierunek w malarstwie?

☐ lata 70. XIX wieku

☐ lata 80. XIX wieku

☐ lata 90. XIX wieku

☐ lata 60. XIX wieku

Ćwiczenie 2

Oceń prawdziwość zdań. Zaznacz P – jeśli zdanie jest prawdziwe, lub F – jeśli jest fałszywe.

Zdanie	P ☐	F ☐
Sztuka impresjonistyczna nie skupiała się na wewnętrznych przeżyciach duchowych, lecz na subiektywnie odczuwanych wrażeniach zmysłowych.	P ☐	F ☐
Malarstwo impresjonistów zostało zainspirowane przez impresjonistyczną literaturę.	P ☐	F ☐
Kazimierz Przerwa-Tetmajer krytykował impresjonizm w literaturze, głosząc wyższość liryki symbolistycznej.	P ☐	F ☐
Fascynacja górkim pejzażem była zauważalna od samego początku twórczości Tetmajera.	P ☐	F ☐

Ćwiczenie 3

Połącz elementy pejzażu przedstawionego w wierszu *Na dawno ścięty las w Zakopanem* z kolorami, które zostały im w utworze przypisane.

niebo

kolor zielony

las

kolor różowy

szczyt góry

kolor błękitny

szczyt góry

kolor złoty

las

kolor srebrny

Ćwiczenie 4

Wskaż w wierszu *Na dawno ścięty las w Zakopanem* czasowniki odnoszące się do wrażeń typowych dla malarstwa impresjonistycznego. Uzasadnij swój wybór.

” Kazimierz Przerwa-Tetmajer

Na dawno ścięty las w Zakopanem

Rano. Świta zaledwie. Na Giewontu głowie
opierają się senne, błękitne niebiosy,
na trawie wokoło mnie świecą krople rosy
i las się rosą mieni srebrnie i różowie.

Cudny górski las w słońca wschodzie promienistym!
Ach! Jakże go pamiętam! Każde drzewo w ciszy,
każdy pień, strom radosny, co ku słońcu dyszy
żywiczną ostrą wonią i w błękicie czystym

dumną dzidę wierzchołka z zielonego złota
wyrzyna dyjamentem w niebieskim kryształ, e
a po pniach ciemnych światło słoneczne migota...

Las stoi w pieśni blasku i w słonecznej chwale –
o święty, o w mą pamięć dyjamentem wcięty
las o świcie przed wyjściem w góry – dawno ścięty.

Źródło: Kazimierz Przerwa-Tetmajer, *Na dawno ścięty las w Zakopanem*, [w:] tegoż, *Poezje*, Warszawa 1980, s. 1019.

CZASOWNIK

UZASADNIENIE

CZASOWNIK

UZASADNIENIE

CZASOWNIK

UZASADNIENIE

CZASOWNIK

UZASADNIENIE

Ćwiczenie 5

Poszukaj w wierszu *Na dawno ścięty las w Zakopanem* odwołań do zmysłów: wzroku, słuchu, węchu, smaku i dotyku i wpisz przykładowy fragment do tabeli. Jeśli nie znajdziesz w danym przypadku żadnego cytatu, wpisz: brak.

” Kazimierz Przerwa-Tetmajer

Na dawno ścięty las w Zakopanem

Rano. Świta zaledwie. Na Giewontu głowie
opierają się senne, błękitne niebiosy,
na trawie wokoło mnie świecą krople rosy
i las się rosą mieni srebrnie i różowie.

Cudny górski las w słońca wschodzie promienistym!
Ach! Jakże go pamiętam! Każde drzewo w ciszy,
każdy pień, strom radosny, co ku słońcu dyszy
żywiczną ostrą wonią i w błękicie czystym

dumną dzidę wierzchołka z zielonego złota
wyrzyna dyjamentem w niebieskim kryształ, e,
a po pniach ciemnych światło słoneczne migota...

Las stoi w pieśni blasku i w słonecznej chwale –
o święty, o w mą pamięć dyjamentem wcięty
las o świcie przed wyjściem w góry – dawno ścięty.

Źródło: Kazimierz Przerwa-Tetmajer, *Na dawno ścięty las w Zakopanem*, [w:] tegoż, *Poezje*, Warszawa 1980, s. 1019.

Zmysł	Przykład
wzrok	
słuch	
węch	

Zmysł	Przykład
smak	
dotyk	

Ćwiczenie 6

Wyjaśnij w około 100 słowach termin „synestezja”, powołując się na przykłady z wiersza Tetmajera *Na dawno ścięty las w Zakopanem*.

Ćwiczenie 7

Opisz w 200 słowach nastrój wiersza *Na dawno ścięty las w Zakopanem*.

Ćwiczenie 8

Przyjrzyj się obrazom zamieszczonym w galerii interaktywnej i napisz rozprawkę na 200 słów, w której odpowiesz na pytanie:

Jakie cechy malarstwa impresjonistycznego wykorzystał Tetmajer/były inspiracją dla Tetmajera w wierszu *Na dawno ścięty las w Zakopanem*?

Praca domowa

Poszukaj innych wierszy Kazimierza Przerwy-Tetmajera, w których według ciebie można zauważyć wpływy impresjonizmu.

Zbierz odpowiednie argumenty i przygotuj się do dyskusji na temat impresjonizmu w poezji Kazimierza Przerwy-Tetmajera.

Dla nauczyciela

Autor: Marta Kulikowska

Przedmiot: Język polski

Temat: Impresjonistyczna technika obrazowania w wierszu „*Na dawno ścięty las w Zakopanem*” Kazimierza Przerwy-Tetmajera

Grupa docelowa:

Szkoła ponadpodstawowa, liceum ogólnokształcące, technikum, zakres podstawowy

Podstawa programowa:

Zakres podstawowy

Treści nauczania – wymagania szczegółowe

I. Kształcenie literackie i kulturowe.

1. Czytanie utworów literackich. Uczeń:

1) rozumie podstawy periodyzacji literatury, sytuuje utwory literackie w poszczególnych okresach: starożytność, średniowiecze, renesans, barok, oświecenie, romantyzm, pozytywizm, Młoda Polska, dwudziestolecie międzywojenne, literatura wojny i okupacji, literatura lat 1945–1989 krajowa i emigracyjna, literatura po 1989 r.;

4) rozpoznaje w tekście literackim środki wyrazu artystycznego poznane w szkole podstawowej oraz środki znaczeniowe: oksymoron, peryfrazę, eufonię, hiperbolę; leksykalne, w tym frazeologizmy; składniowe: antytezę, paralelizm, wyliczenie, epiforę, elipsę; wersyfikacyjne, w tym przerzutnię; określa ich funkcje;

5) interpretuje treści alegoryczne i symboliczne utworu literackiego;

9) rozpoznaje tematykę i problematykę poznanych tekstów oraz jej związek z programami epoki literackiej, zjawiskami społecznymi, historycznymi, egzystencjalnymi i estetycznymi; poddaje ją refleksji;

10) rozpoznaje w utworze sposoby kreowania: świata przedstawionego (fabuły, bohaterów, akcji, wątków, motywów), narracji, sytuacji lirycznej; interpretuje je i wartościuje;

14) przedstawia propozycję interpretacji utworu, wskazuje w tekście miejsca, które mogą stanowić argumenty na poparcie jego propozycji interpretacyjnej;

15) wykorzystuje w interpretacji utworów literackich potrzebne konteksty, szczególnie kontekst historycznoliteracki, historyczny, polityczny, kulturowy, filozoficzny, biograficzny, mitologiczny, biblijny, egzystencjalny;

2. Odbiór tekstów kultury. Uczeń:

6) odczytuje pozaliterackie teksty kultury, stosując kod właściwy w danej dziedzinie sztuki;

II. Kształcenie językowe.

1. Gramatyka języka polskiego. Uczeń:

- 1) wykorzystuje wiedzę z dziedziny fleksji, słowotwórstwa, frazeologii i składni w analizie i interpretacji tekstów oraz tworzeniu własnych wypowiedzi;
- 2) rozumie zróżnicowanie składniowe zdań wielokrotnie złożonych, rozpoznaje ich funkcje w tekście i wykorzystuje je w budowie wypowiedzi o różnym charakterze;
- 3) rozpoznaje argumentacyjny charakter różnych konstrukcji składniowych i ich funkcje w tekście; wykorzystuje je w budowie własnych wypowiedzi;

4. Ortografia i interpunkcja. Uczeń:

- 1) stosuje zasady ortografii i interpunkcji, w tym szczególnie: pisowni wielką i małą literą, pisowni łącznej i rozłącznej partykuły nie oraz partykuły -bym, -byś, -by z różnymi częściami mowy; pisowni zakończeń -ji, -ii, -i ; zapisu przedrostków roz-, bez-, wes-, wz-, ws-; pisowni przyimków złożonych; pisowni nosówek (a, ę) oraz połączeń om, on, em, en ; pisowni skrótów i skrótowców;

III. Tworzenie wypowiedzi.

1. Elementy retoryki. Uczeń:

- 1) formułuje tezy i argumenty w wypowiedzi ustnej i pisemnej przy użyciu odpowiednich konstrukcji składniowych;
- 3) rozumie i stosuje w tekstach retorycznych zasadę kompozycyjną (np. teza, argumenty, apel, pointa);
- 6) rozumie, na czym polega logika i konsekwencja toku rozumowania w wypowiedziach argumentacyjnych i stosuje je we własnych tekstach;

2. Mówienie i pisanie. Uczeń:

- 2) buduje wypowiedź w sposób świadomy, ze znajomością jej funkcji językowej, z uwzględnieniem celu i adresata, z zachowaniem zasad retoryki;
- 6) tworzy spójne wypowiedzi w następujących formach gatunkowych: wypowiedź o charakterze argumentacyjnym, referat, szkic interpretacyjny, szkic krytyczny, definicja, hasło encyklopedyczne, notatka syntetyzująca;

IV. Samokształcenie.

1. rozwija umiejętność pracy samodzielnej między innymi przez przygotowanie różnorodnych form prezentacji własnego stanowiska;
2. porządkuje informacje w problemowe całości poprzez ich wartościowanie; syntetyzuje poznawane treści wokół problemu, tematu, zagadnienia oraz wykorzystuje je w swoich wypowiedziach;

Kształtowane kompetencje kluczowe:

- kompetencje cyfrowe;
- kompetencje osobiste, społeczne i w zakresie umiejętności uczenia się;
- kompetencje w zakresie rozumienia i tworzenia informacji;
- kompetencje w zakresie wielojęzyczności;
- kompetencje w zakresie świadomości i ekspresji kulturalnej.

Cele operacyjne. Uczeń:

- wskazuje cechy impresjonizmu jako kierunku w malarstwie,
- określa wpływ impresjonizmu na literaturę,
- charakteryzuje impresjonistyczny sposób obrazowania zastosowany przez K. Przerwę-Tetmajera w wierszu *Na dawno ścięty las w Zakopanem*,
- opisuje technikę synestezji na podstawie utworu Tetmajera.

Strategie nauczania:

- konstruktywizm;
- konektywizm.

Metody i techniki nauczania:

- ćwiczeń przedmiotowych;
- z użyciem komputera;
- dyskusja.

Formy pracy:

- praca indywidualna;
- praca w parach;
- praca w grupach;
- praca całego zespołu klasowego.

Środki dydaktyczne:

- komputery z głośnikami, słuchawkami i dostępem do internetu;
- zasoby multimedialne zawarte w e-materiale;
- tablica interaktywna/tablica, pisak/kreda.

Przebieg lekcji

Przed lekcją:

1. Nauczyciel prosi zainteresowanych uczniów o przygotowanie prezentacji nt. malarstwa impresjonistycznego. Jej częścią mogą być obrazy zamieszczone w galerii e-materiału, ale należy je uzupełnić obrazami i informacjami z innych źródeł. Wszyscy uczniowie powinni obejrzeć galerię obrazów zamieszczoną w e-materiale. Wybrany lub chętny uczeń przygotowuje się do recytacji wiersza Tetmajera *Na dawno ścięty las w Zakopanem*.

Faza wprowadzająca:

1. Nauczyciel wyświetla na tablicy temat lekcji oraz cele zajęć, omawiając lub ustalając razem z uczniami kryteria sukcesu.

2. Lekcja zaczyna się od prezentacji przygotowanej przez uczniów w domu. Uczestnicy zajęć oglądając ją, notują w zeszytach cechy malarstwa impresjonistycznego i wrażenia, które odczuwają, oglądając obrazy.

Faza realizacyjna:

1. Po zakończeniu prezentacji nauczyciel pyta, jakie wrażenia wywołują obejrzone obrazy. Uczniowie odpowiadają swobodnie, a jedna osoba notuje na tablicy pojawiające się określenia; powinny się wśród nich pojawić: kolor, odcień, światło, słońce, plama, chwilowość, ulotność, czas, chwila, przemijanie, impresja itp. Na podstawie zanotowanych wyrażen uczniowie próbują sformułować własną definicję impresjonizmu, a następnie porównują ją z podaną w słowniku e-materiału. Nauczyciel może ocenić pracę uczniów, którzy przygotowali prezentację.
2. Później nauczyciel prosi, by uczniowie, w parach, wykonali polecenie 1 towarzyszące galerii w e-materiale. Po upływie wyznaczonego czasu uczniowie prezentują i porównują swoje odpowiedzi, a nauczyciel je weryfikuje.
3. Uczeń, który przygotował się w domu, na polecenie nauczyciela recytuje wiersz *Na dawno ścięty las w Zakopanem*. Pozostali, słuchając, próbują wynotować elementy charakterystyczne dla impresjonistycznego obrazowania. Nauczyciel ocenia recytację.
4. Następnie uczniowie wykonują indywidualnie ćwiczenia z sekcji „Sprawdź się” wskazane przez nauczyciela, a związane z interpretacją wiersza Tetmajera. Po upływie wyznaczonego czasu nauczyciel weryfikuje poprawność odpowiedzi.

Faza podsumowująca:

1. Nauczyciel omawia przebieg zajęć, wskazuje mocne i słabe strony pracy uczniów, udzielając im tym samym informacji zwrotnej.
2. W rozmowie podsumowującej lekcję nauczyciel zadaje pytanie: czy potrafilibyście wskazać dzieła z innych dziedzin sztuki (np. muzyczne, filmowe), które wykorzystują środki wyrazu charakterystyczne dla impresjonizmu?

Praca domowa:

1. Ćwiczenie 8 oraz polecenie z pracy domowej z e-materiału dla uczniów szczególnie zainteresowanych.

Materiały pomocnicze:

- Impresjonizm – przewodnik dla początkujących, Khan Academy; Impresjonistyczna kompozycja inspirowana wierszami Verlaine'a przemawia nawet do wampirów..., Claude Debussy, *Clair de lune*, Ninateka

Wskazówki metodyczne

- Uczniowie mogą wykorzystać multimedium „Galeria zdjęć interaktywnych” do przygotowania się do lekcji powtórkowej.